МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ХФКТД
_____ Олена СМЕЛЬЯНОВА
«08» 06 » 2026р.

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами освіти Харківського фахового коледжу технологій та дизайну

Розглянуто та схвалено
Педагогічною радою ХФКТД
Протокол № 8 від «08» 06 2026р.

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами освіти Харківського фахового коледжу технологій та дизайну

1.1. Відповідно до Закону України 2745 «Про фахову передвищу освіту» (пункт 17 частина 1 статті 54) здобувач освіти має право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти.

1.2. Для формування освітніх компонентів освітньо-професійної програми за вибором здобувача освіти розроблено Положення «Про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами освіти Харківського фахового коледжу технологій та дизайну (далі – Положення).

Це Положення визначає порядок формування переліку, процедуру вибору та умови вивчення здобувачами освіти вибіркових освітніх компонентів за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр».

1.3. Для планування та організації освітнього процесу на кожен навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі освітньо-професійної програми та затвердженого переліку вибіркових освітніх компонентів. Освітні компоненти, обрані здобувачами освіти у поточному навчальному році відповідно до цього Положення, включаються до робочого навчального плану на наступний навчальний рік як обов'язкові для вивчення цими здобувачами.

1.4. До переліку освітніх компонентів робочого навчального плану входять обов'язкові освітні компоненти, вивчення яких є обов'язковим для всіх здобувачів освіти за цією програмою, та вибіркові освітні компоненти, які здобувачі освіти обирають самостійно з відповідного переліку (каталогу).

1.5. Вибіркові освітні компоненти мають бути спрямовані на забезпечення виконання вимог стандарту фахової передвищої освіти та набуття здобувачами компетентностей, що передбачають здатність особи вирішувати типові спеціалізовані задачі в окремій галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та характеризується певною невизначеністю умов (відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про фахову передвищу освіту»).

1.6. Вибіркові освітні компоненти впроваджуються з метою ефективного використання кадрового та матеріально-технічного потенціалу коледжу для реалізації освітніх і кваліфікаційних

потреб здобувачів, підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці та врахування актуальних регіональних потреб.

Вибіркові освітні компоненти професійної та практичної підготовки забезпечують поглиблення фахових знань, визначають індивідуальну освітню траєкторію та характер майбутньої професійної діяльності здобувача, а також сприяють його академічній мобільності та реалізації особистих інтересів.

1.7. Реалізація права на вільний вибір здійснюється шляхом обрання здобувачами окремих освітніх компонентів із затвердженого загального переліку (каталогу) на наступний навчальний рік (або семестр). Право на вибір реалізується здобувачами послідовно протягом усього періоду навчання в коледжі у визначені цим Положенням строки.

1.8. Циклові комісії, які пропонують вибіркові освітні компоненти, забезпечують розроблення та актуалізацію навчальних та робочих програм дисциплін, а також навчально-методичних матеріалів, необхідних для їх повноцінного вивчення та оцінювання. Обов'язковий загальний обсяг вибіркових дисциплін визначається освітньо-професійною програмою та відповідним навчальним планом. Перелік обраних здобувачем компонентів фіксується в його індивідуальному навчальному плані.

1.9. Для здобувачів освіти, які вступили до коледжу на основі базової середньої освіти, вивчення вибіркових освітніх компонентів починається з другого курсу.

1.10. Для здобувачів освіти, які вступили до коледжу на основі повної загальної середньої освіти, профільної середньої освіти (незалежно від здобутого профілю), професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти або вищої освіти, вивчення вибіркових освітніх компонентів починається з першого курсу.

1.11. Перелік вибіркових освітніх компонентів, що пропонуються на наступний навчальний рік, актуалізується щорічно з урахуванням анкетування, інтересів здобувачів освіти та пропозицій стейкхолдерів.

1.12. Організація вивчення вибіркових освітніх компонентів у коледжі здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Харківському фаховому коледжі технологій та дизайну та за затвердженим розкладом навчальних занять.

II. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами освіти вибіркових освітніх компонентів.

2.1. Право вибору освітніх компонентів надається усім здобувачам освіти коледжу. Кількість вибіркових освітніх компонентів на наступний навчальний рік, кількість годин на їх вивчення та форми підсумкового контролю визначаються навчальним планом та робочим навчальним планом відповідно до

освітньо-професійної програми спеціальності.

2.2. Навчальна частина коледжу:

2.2.1. оприлюднює до початку поточного навчального року перелік вибіркових освітніх компонентів на офіційних ресурсах закладу;

2.2.2. здійснює розрахунок навчального навантаження педагогічних працівників;

2.2.3. складає розклад навчальних занять згідно із затвердженими робочими навчальними планами.

2.3. Особливості вибору для здобувачів І курсу (на базі повної загальної середньої):

2.3.1. Ознайомлення з переліком вибіркових дисциплін здійснюється безпосередньо під час вступу до коледжу.

2.3.2. Свій вибір здобувачі здійснюють шляхом заповнення анкет для вибору освітніх компонентів із запропонованого переліку.

2.3.3. Уточнення інформації та остаточне узгодження переліку відбувається до 25 серпня поточного року на підставі письмової заяви здобувача на ім'я завідувача відділення.

2.4. Процедура вибору для здобувачів старших курсів на наступний навчальний рік:

2.4.1. Процедура реалізується протягом II семестру (у березні-квітні) поточного навчального року.

2.4.2. З метою забезпечення свідомого вибору викладачі проводять презентації вибіркових навчальних дисциплін та консультують здобувачів щодо формування їхньої індивідуальної освітньої траєкторії.

2.4.3. Здобувачі здійснюють вибір через анкетування, після чого подають письмову заяву на ім'я завідувача відділення про вибір навчальних дисциплін за встановленою формою (*Додаток 1*).

2.5. Формування груп та затвердження результатів:

2.5.1. Перелік вибіркових освітніх компонентів, які вносяться до робочих навчальних планів, визначається за більшістю наданих заяв здобувачів та з урахуванням можливостей формування навчальних груп.

2.5.2. Якщо здобувач освіти не визначився з переліком вибіркових дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, він автоматично включається до групи для вивчення тих вибіркових дисциплін, які в результаті голосування більшості були визначені для його академічної групи.

2.5.3. Обрані дисципліни фіксують навчальне навантаження викладачів на навчальний рік.

2.5.4. Після остаточного формування і погодження планів груп, обрані вибіркові дисципліни вносяться до індивідуального навчального плану здобувача освіти. З цього моменту вибіркова дисципліна стає для здобувача обов'язковою для вивчення, а її результати підлягають обов'язковому оцінюванню.

2.6. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти

IV. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ТА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

4.1. У разі поновлення на навчання або переведення здобувача освіти з іншого закладу освіти, перезарахування вибіркових освітніх компонентів проводиться завідувачем відділення на підставі офіційної академічної довідки, наданої здобувачем в установленому порядку.

4.2. Перезарахування кредитів вибіркових дисциплін здійснюється за рахунок фактично вивчених здобувачем компонентів відповідного циклу підготовки за умови однакової або більшої кількості кредитів ECTS. У разі меншої кількості кредитів, питання про перезарахування або ліквідацію академічної різниці вирішується завідувачем відділення в індивідуальному порядку відповідно до чинних нормативних актів коледжу.

4.3. Адміністрація коледжу може дозволити здобувачам освіти — учасникам програм академічної мобільності — зараховувати вибіркові дисципліни, які були успішно вивчені ними в іншому закладі фахової передвищої (або вищої) освіти-партнері, навіть якщо вони не передбачені чинним навчальним планом відповідної спеціальності в коледжі. Таке зарахування здійснюється з метою підтримки різноманітності індивідуальної траєкторії навчання здобувача.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення вступає в дію з моменту його затвердження Педагогічною радою коледжу та введення в дію наказом директора коледжу.

5.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та схвалюються Педагогічною радою коледжу й вносяться шляхом видання наказу директора коледжу про затвердження відповідних змін або про введення в дію Положення у новій редакції.

5.3. Після введення в дію цього Положення всі попередні нормативні документи закладу, що регулювали порядок вибору освітніх компонентів здобувачами освіти, втрачають свою чинність.

Заступник директора з НВР — Олена ЗЕРНІЙ

Методист — Людмила МУСІЄНКО

Зав. відділеннями — Лариса ПРИЛУЦЬКА

Тетяна КАШИНА

розробляється на кожен навчальний рік на підставі робочого навчального плану. Він включає всі обов'язкові та обрані здобувачем вибіркові освітні компоненти. Індивідуальний план формується з обов'язковим дотриманням встановлених термінів підготовки, урахуванням структурно- логічної послідовності вивчення дисциплін, що визначають зміст освіти за відповідною спеціальністю, та чинної системи оцінювання (форм поточного та підсумкового контролю, атестації випускників) .

III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Викладання вибіркових дисциплін здійснюють педагогічні працівники коледжу за умови наявності відповідної освіти (фаху), повного навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітнього компонента.

3.2. Циклова комісія, яка забезпечує викладання вибіркових дисциплін:

3.2.1. розробляє та подає до 01 березня кожного навчального року до навчально- методичного кабінету навчальні програми та робочі навчальні програми кожної вибіркової дисципліни, оформлені відповідно до чинних нормативних вимог коледжу;

3.2.2. для забезпечення принципу конкурентності та свідомого вибору здобувачами освіти у вільний від аудиторних занять час проводить презентаційні заходи (читання оглядових лекцій, підготовка інформаційних матеріалів для розміщення на вебсайті коледжу, інформаційних стендах тощо).

3.3. Перелік вибіркових дисциплін періодично переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог розвитку науки, технологій та запитів ринку праці.

3.4. Процедура внесення змін до переліку вибіркових дисциплін:

3.4.2. Пропозиції щодо змін (включення нових або вилучення застарілих курсів) на наступний навчальний рік формуються головами циклових комісій до 01 жовтня поточного навчального року.

3.4.3. Зміни до переліку розглядаються та обговорюються на засіданнях відповідних циклових комісій коледжу. Після схвалення оновлений перелік вибіркових дисциплін подається на затвердження Педагогічній раді коледжу, після чого відповідні зміни вносяться до навчальних планів.

3.5. При розгляді та затвердженні змін до переліку вибіркових дисциплін обов'язково аналізуються спроможність та ресурси циклової комісії щодо забезпечення високої якості освітнього процесу.

Основними критеріями оцінки є:

3.5.1. кадрове забезпечення (наявність наукового ступеня, вищої кваліфікаційної категорії, педагогічного звання, вчасне підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни та особистий рейтинг викладача);

3.5.2. навчально-методичне забезпечення (наявність актуального навчально-методичного комплексу дисципліни);

3.5.3. матеріально-технічне забезпечення (наявність спеціалізованих кабінетів, лабораторій, програмного забезпечення, ліцензійних цифрових інструментів тощо).

Додаток 1 до
Положення про
порядок та умови
здійснення вибору
освітніх компонентів
здобувачами освіти
ХФКТД

Завідувачу відділення

_____

(ПІБ завідувача відділення)

_____

_____*здобувача(ча) освіти групи*

_____ *спеціальності*

_____

_____

(ПІБ здобувача повністю)

ЗАЯВА

Прошу внести до мого індивідуального навчального плану на _____ / _____ навчальний рік такі вибіркові освітні компоненти:

1.
2.
3.

З Положенням про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів, умовами формування навчальних груп та структурно-логічною послідовністю вивчення дисциплін ознайомлений(а).

Розумію, що після остаточного формування груп та затвердження робочого навчального плану зазначені дисципліни стають для мене обов'язковими для вивчення.

_____ _____

дата *підпис*

Додаток 2 до
Положення про
порядок та умови
здійснення
вибору освітніх
компонентів
здобувачами
освіти ХФКТД

Завідувачу
відділення

_____

СПИСОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

групи _____ на вивчення вибіркового освітнього компонента

«_____»

(назва дисципліни)

на 20____ / 20____ навчальний рік

1._____

(ПІБ студента)

2._____

(ПІБ студента)

3._____

(ПІБ студента)

4._____

(ПІБ студента)

5._____

(ПІБ студента)

6._____

(ПІБ студента)

7._____

(ПІБ студента)

8._____

(ПІБ студента)

9._____

(ПІБ студента)

10._____

(ПІБ студента)

11._____

(ПІБ студента)

12._____

(ПІБ студента)

Староста групи_____ _____ _____

(Підпис) (ПІБ студента)